

PATVIRTINTA
Birštono savivaldybės tarybos
2015 m. vasario 6 d.
sprendimu Nr. TS-18

BIRŠTONO SAVIVALDYBĖS
2015 METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

TURINYS

I.	Įvadas
1.	Bendra informacija
2.	Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai
3.	Socialinių paslaugų plano rengėjai
II.	Būklės analizė
4.	Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas
4.1.	vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis
4.2.	gyventojų socialinių paslaugų poreikius lemiantys veiksniai
4.3.	kiti rodikliai
4.3.1.	gyventojų migracija.....
4.3.2.	nedarbo lygis Birštono savivaldybėje ir Lietuvoje
5.	Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros Savivaldybėje analizė
5.1	socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo Savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis
6.	Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas
6.1.	Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė
7.	Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius Savivaldybėje
8.	Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga
III.	Uždaviniai ir priemonių planas
9.	Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys.....
10.	2015 metų priemonių planas
11.	Regioninių socialinių paslaugų poreikis 2015 m.
IV.	Finansavimo planas
12.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai
12.1.	socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas
13.	Socialinių paslaugų finansavimo iš Savivaldybės biudžeto būdai
14.	Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai
15.	Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytais priemonių finansavimu
15.1.	Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas
V.	Plėtros vizija ir prognozė
16.	Socialinių paslaugų plėtros vizija
17.	Prognozuojamos socialinės paslaugos.....
18.	Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis.....
19.	Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams
20.	Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas mastas
VI.	Plano įgyvendinimo priežiūra
21.	Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai.....
22.	Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai
23.	Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatyta vykdyti priemonių efektyvumas.....

I. ĮVADAS

1. Bendra informacija

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 13 straipsnio 3 dalimi, Birštono savivaldybės socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius kasmet sudaro ir Taryboje tvirtina socialinių paslaugų planą. Birštono savivaldybės 2015 m. socialinių paslaugų planas parengtas vadovaujantis Socialinių paslaugų planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104 „Dėl Socialinių paslaugų plano formos ir socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijų patvirtinimo“.

Birštono savivaldybės 2015 m. socialinių paslaugų plano tikslai atitinka:

1. Vieną iš pagrindinių Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų veiklos kryptių „Visavertį Lietuvos žmonių gyvenimą užtikrins produktyvus darbas, o negalintiems dirbti padės socialinio solidarumo principais paremta socialinė apsauga. Valstybės pareiga – padėti žmonėms įveikti skurdą. Baigęs aktyvią darbo veiklą žmogus turi jaustis visavertis valstybės pilietis, turėti pakankamą materialinį pagrindą, nepatirti socialinės atskirties ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime.“

2. Valstybės ilgalaikės raidos strategijos pagrindinį tikslą „Sukurti aplinką plėtoti šalies materialinei ir dvasinei gerovei, kurią apibendrintai nusako žinių visuomenė, saugi visuomenė ir konkurencinga ekonomika“ ir kryptį „Plėsti socialinę paramą ir įveikti skurdą bei socialinę atskirtį“ bei priemones „Įvykdyti socialinių paslaugų reformą, kuri apibrėžtų veiksmingesnius socialinių paslaugų organizavimo būdus, skatintų pačius paslaugų gavėjus ieškoti savipagalbos būdų, pertvarkytų paslaugų finansavimą, sukurtų bendrą socialinių paslaugų standartų, kokybės vertinimo ir kontrolės mechanizmą“, „Teikti prevencines ir reabilitacines socialines paslaugas socialinės atskirties grupėms, prievartą ir išnaudojimą patyrusiems, sergantiems priklausomybės ligomis, grįžusiems iš įkalinimo vietų ir kitiems asmenims“ bei kitas priemones.

3. Kauno regiono plėtros iki 2020 metų plano, patvirtinto Kauno regiono plėtros tarybos 2010 m. gegužės 10 d. sprendimu Nr. 1 (plano pakeitimai Kauno regiono plėtros tarybos 2011 m. lapkričio 8 d. sprendimu Nr. 51/2S-65; 2012 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. 51/2S-115; 2013 m. kovo 5 d. sprendimu Nr. 51/2S-1), Priemonių sarašo 2014–2020 metų įgyvendinimo laikotarpiui suformuluotą 3 prioriteto „Gyvenimo kokybė“ 3 tikslą – užtikrinti teikiamų socialinių paslaugų prieinamumą ir šio tikslo uždavinius:

- plėtoti socialines paslaugas, skirtas socialiai pažeidžiamų grupių asmenų integravimui į regiono socialinį ir ekonominį gyvenimą;
- plėtoti nestacionarias socialines paslaugas ir socialinių paslaugų teikimo namuose sistemą;
- skatinti socialinės paramos specialistų ir socialinių darbuotojų rengimą, kvalifikacijos kėlimą bei įdarbinimą.

4. Birštono savivaldybės 2013–2020 metų strateginiame plėtros plane, patvirtintame Birštono savivaldybės tarybos 2012 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. TS-172, suformuluoto 1 prioriteto „Savivaldybės bendruomenės poreikių tenkinimas“ 1.2 tikslą „Siekti didesnio asmens ir visuomenės saugumo“. Ir šio tikslo uždavinius:

- 1.2.1. užtikrinti prieinamas ir kokybiškas socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas;
- 1.2.2. modernizuoti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą.

Socialinė veikla Birštono savivaldybėje yra įgyvendinama vadovaujantis šiais pagrindiniais teisiniais dokumentais:

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija.
2. Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatymu.
3. Kitais poįstatyminiais aktais (su pakeitimais):

- 3.1. Socialinių paslaugų katalogu (2006-04-05 SADM įsak. Nr. A1-93)
- 3.2. Asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašu ir senyvo amžiaus asmens bei suaugusio asmens su negalia socialinės globos poreikio nustatymo metodika (2006-04-05 SADM įsak. Nr. A1-94).
- 3.3. Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašu (2006-06-14 LRV nutarimas Nr. 583).
- 3.4. Socialinės rizikos vaiko ar likusio be tėvų globos vaiko socialinės globos poreikio nustatymo metodika (2006-06-27 SADM įsak. Nr. A1-179).
- 3.5. Socialinės globos poreikio vaikui su negalia nustatymo metodika (2006-09-09 SADM įsak. Nr. A1-255).
- 3.6. Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodika (2006-10-10 LRV nutarimas Nr. 978).
- 3.7. Socialinių paslaugų planavimo metodika (2006-11-15 LRV nutarimas Nr. 1132).
- 3.8. Birštono savivaldybės tarybos 2006 m. rugsėjo 11 d. sprendimu Nr. TS-137 „Dėl socialinių paslaugų teikimo nuostatų ir Birštono savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“.
- 3.9. Birštono savivaldybės tarybos 2013 m. kovo 1 d. sprendimu Nr. TS-38 „Dėl Birštono savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Rengiant Socialinių paslaugų planą, naudoti Statistikos departamento prie LR Vyriausybės, Kauno teritorinės darbo biržos Prienų skyriaus, Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių (Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos, Švietimo, Civilinės metrikacijos skyrių), BĮ Nemajūnų dienos centro, Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugijos ir kitų socialinių įstaigų, nevyriausybinių organizacijų pateikti duomenys.

Šiame Plane vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme ir kituose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

2. Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai

Birštono socialinių paslaugų infrastruktūrai plėtoti 2015 metais išskirti esminiai socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai:

1. Sudaryti sąlygas Birštono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims (šeimoms) ugdyti ir stiprinti gebėjimus savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene.
2. Teikti kokybiškas socialines paslaugas ir kitą pagalbą Birštono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims (šeimoms) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturintiems, neįgijusiems arba praradusiems gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime.
3. Prevencinių bei informacinių priemonių pagalba siekti Savivaldybės bendruomenės socialinio saugumo užtikrinimo.

3. Socialinių paslaugų plano rengėjai

Planą rengė Birštono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius, kuris yra atsakingas už socialinių paslaugų planavimą ir jų organizavimo administravimą, darbuotojai:

1. Antanas Grušelionis, skyriaus vedėjas.
2. Vilma Burbienė, skyriaus vedėjo pavaduotoja socialinei paramai.

Planas parengtas bendradarbiaujant su socialiniais partneriais – BĮ Nemajūnų dienos centru, Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija, kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis ir kt.

II. BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. metų pradžioje Lietuvoje gyveno 2 mln. 922 tūkst. gyventojų, 2014 metų pradžioje – 2 mln. 943 tūkst. gyventojų, 2013 metų pradžioje – 2 mln. 972 tūkst. gyventojų. 2004 metų pradžioje gyveno 3 mln. 399 gyventojų. Šie skaičiai rodo, jog kiekvienas metais gyventojų skaičius Lietuvoje stipriai mažėja, o per pastarąjį dešimtmetį šalyje gyventojų skaičius sumažėjo 13 procentų (433 tūkst.).

Labiausiai gyventojų sumažėjo dėl emigracijos. Tačiau džiugu, kad per pastaruosius 2 metus emigracijos mastai yra mažėjantys, o imigracijos – didėjantys. Per 2014 metus iš šalies emigravo 36 tūkst. (2013 m. – 39 tūkst., 2012 m. – 41 tūkst.). Per 2014 m. į šalį imigravo 24 tūkst. (2013 m. – 22 tūkst., 2012 m. – 20 tūkst.).

Tikėtina, kad, atsigaunant ekonomikai, didės tiek grįžtančių lietuvių, tiek atvykstančių užsieniečių srautai.

Birštono savivaldybė – viena iš mažiausių savivaldybių Respublikoje. Savivaldybė ribojasi su Prienų, Alytaus rajonais. Bendras Savivaldybės teritorijos plotas siekia 124 km². Savivaldybę sudaro Birštono miestas ir Birštono seniūnija.

Lietuvos gyventojų registro duomenimis, 2015 m. sausio 1 d. Savivaldybėje gyvenamąją vietą deklaravo 4900 gyventojų. Iš jų Birštono mieste – 2929 gyventojai, kaimiškose vietovėse – 1971 gyventojai. Savivaldybės gyventojų skaičius, kaip ir šalies, yra mažėjantis.

Birštonas – tai regioninės svarbos rekreacijos ir kurortinio gydymo centras, kuriame yra regioninio parko būstinė ir parko lankytojų informacinis centras. Numatomas savito sveikatingumo, pramogų komplekso įrengimas, regioninių etnografinių pramogų atgaivinimas ir plėtojimas.

Birštoniečių gyvenimo kokybė, jiems teikiamos paslaugos ir aplinka, kurioje jie gyvena, taip pat yra prioritetingos Birštono savivaldybės veiklos sritys.

4.1. Vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis

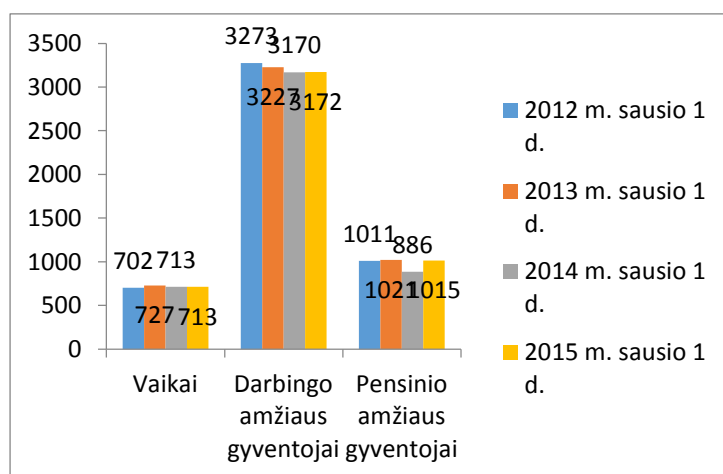
1 lentelė. Gyventojų skaičius ir sudėtis:

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų skaičius				
		2012-01-01	2013-01-01	2014-01-01	2015-01-01	Pokytis +-, 2015-01-01 (lyginant su 2014-01-01)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Gyventojų skaičius	4986	4975	4897	4900	+3
	Iš jų:					

1.1.	mieste	2996	2969	2925	2929	+4
1.2.	kaime	1990	2006	1973	1971	-2
Iš bendro gyventojų skaičiaus:						
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai (nuo 65 m.)	1011	1021	886	1015	+129
2.2.	suaugę asmenys su negalia	429	305	442	480	+38
2.3.	vaikai (iki 18 m.)	702	727	713	713	0
2.4.	vaikai su negalia	39	31	25	27	+2
2.5.	socialinės rizikos vaikai	70	77	63	63	0
3.	Socialinės rizikos šeimos	30	32	23	23	0
4.	Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	70	77	63	63	-14
5.	Šeimų, globojančių vaikus, skaičius	4	4	7	6	-1
6.	Šeimose globojamų vaikų skaičius	4	4	7	7	0
7.	Vaikų globojamų institucijoje	0	0	3	3	0
8.	Darbingo amžiaus gyventojai (iki 65 m.)	3273	3227	3170	3172	+2
9.	Bedarbiai	230	216	339	323	-16

Džiugu, jog per pastaruosius trejus metus mažėjęs savivaldybės gyventojų skaičius, 2014 m. padidėjo 3 gyventojais. Birštonas puiki vieta gyventi, dėl geografinės padėties, kurorto statuso, tačiau darytina prielaida, jog darbo vietų stygius, brangus nekilnojamas turtas lemia gyventojų skaičiaus nedidelį augimą.

1 diagrama. Gyventojų socialinė sudėtis 2012– 2014 metais:

Įvertinus 2014 metų socialinės sudėties rodiklius, pastebimas darbingo amžiaus gyventojų savivaldybėje nežymus padidėjimas (2 gyventojai), tačiau pensinio amžiaus gyventojų skaičius išaugo 129 gyventojais. Senėjimo problema Birštono savivaldybėje labai aktuali. Darbingo

amžiaus gyventojų trūkumo viena iš pagrindinių priežasčių yra emigracija dėl sudėtingos finansinės būklės šeimose. Mažėjant darbingo amžiaus gyventojų skaičiui, mažėja ir vaikų skaičius.

4.2. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius lemiantys veiksniai

Ekonominė situacija šalyje lemia žmonių socialinę nelygybę, atsiranda vis daugiau žmonių, kurie jaučiasi socialiai neapsaugoti. Skurdas ir socialinė atskirtis formuoja socialinių paslaugų poreikį ir gavėjų grupes Birštono savivaldybėje.

Kaip ir kitų šalies savivaldybių, Birštono savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikius lemia panašūs veiksniai. Dažniausi jų šie:

Nedarbas, emigracija

Nedarbas siejamas su keletu priežasčių. Tenka pastebėti ir įvardinti kelias bedarbių grupes:

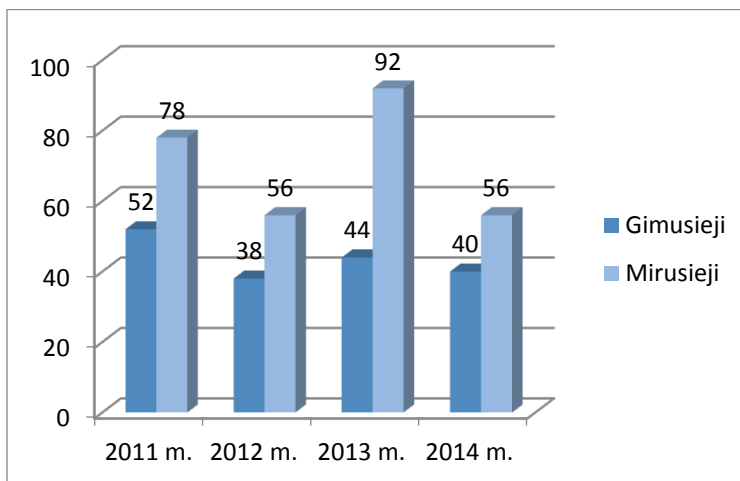
- trumpalaikiai aktyvūs bedarbiai – asmenys, kurie prarado darbą, bet visomis išgalėmis stengiasi jį susirasti. Nedarbo laikotarpiu jam, jo šeimai padeda išgyventi nedarbo draudimo išmoka arba socialinė pašalpa. Dažnai šio tipo bedarbiai ieškosi darbo Lietuvoje, o neradę – emigruoja. Emigravus darbingo amžiaus asmenims, Lietuvoje lieka pensinio amžiaus tėvai, kuriems vėliau reikalinga socialinių institucijų pagalba.

- ilgalaikiai pasyvūs bedarbiai – asmenys, kurie prarado darbą, tačiau nesistengia ieškoti kito. Jie susitaiko su bedarbio statusu ir gyvena iš gaunamos socialinės pašalpos. Dažnai integruotis į darbo rinką trukdo ir socialinių įgūdžių stoka, t.y. asmuo ir/ar jo šeima negeba apsirūpinti pirmos būtinybės ([maistu](#), drabužiais) ir kitomis prekėmis, apmokėti už būsto, komunalines paslaugas, už vaikų ar savo mokslą, pramogas, neturi sveikatos draudimo. Dažniausiai šiai socialinei grupei reikalingos tarpininkavimo ir atstovavimo, maitinimo, aprūpinimo drabužiais ir kitos socialinės paslaugos.

Visuomenės senėjimas

Visuomenės senėjimo problema, pavaizduota 2 diagramoje, itin aktuali ir Birštono savivaldybėje.

2 diagrama. Gimstamumas ir mirtys Birštono savivaldybėje 2011–2014 m.

Kaip matome diagramoje, gimimų skaičius savivaldybėje nežymiai kintantis, tačiau nedidėjantis. Džiugu, jog iki 2014 metų sparčiai augęs mirčių skaičius, 2014 metais žymiai sumažėjo (2013 m. – 92, 2012 m. – 56, 2011 m. – 78). Natūralus 2014 m. sumažėjimas – 16 (2013 m. – 48, 2012 m. – 18, 2011 m. – 26).

Senyvo amžiaus asmenys – viena iš pagrindinių socialinių paslaugų gavėjų grupių Birštono savivaldybėje. Senyvo amžiaus asmenys paprastai turi mažiau ryšių su kitais žmonėmis,

todėl jie žymiai daugiau laiko praleidžia namuose, jiems tenka taikytis su vienatve, atskirtimi nuo visuomenės.

Dažniausiai senyvo amžiaus asmenims reikalingos bendrosios paslaugos (maudymasis, kirpimas, skalbimas ir t. t.), pagalbos į namus, socialinės globos, transporto paslaugos ir techninės pagalbos priemonės (vežimėliai, lazdelės, vaikštynės, tualetinės kėdės ir kita).

Negalia

Asmenimis, kuriems nustatytas neįgalumas ir/arba specialieji poreikiai, Birštono savivaldybėje rūpinasi ir jiems paslaugas teikia Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija. Draugija vienija 328 neįgalius, arba asmenis, kuriems nustatyti specialieji poreikiai. Tačiau tai nėra galutinis neįgaliųjų asmenų savivaldybėje skaičius, kadangi ne visi neįgalieji yra draugijos nariai. Savivaldybės kaimiškoje dalyje paslaugas neįgaliesiems taip pat teikia BĮ Nemajūnų dienos centras. Birštono savivaldybės akliesiems ir silpnaregiams paslaugas teikia VŠĮ Kauno ir Marijampolės regionų aklųjų centras. Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis, savivaldybėje auga 27 vaikai su negalia. Neįgaliųjų vaikų skaičius per metus padidėjo 2 asmenimis.

Alkoholio, narkotikų, psichotropinių ir kitų medžiagų vartojimas bei psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta

Alkoholio, narkotikų, psichotropinių ir kitų medžiagų vartojimas bei psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta lemia vaikų ir šeimų, suaugusių asmenų priskyrimą socialinės rizikos grupei.

2015 m. sausio 1 d. Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis, Savivaldybėje gyvena 23 socialinės rizikos šeimos, kuriose auga 63 vaikai. Socialinės rizikos šeimų skaičius dažnai kinta. Tai lemia socialinės padėties šeimoje pagerėjimas/pablogėjimas, nepilnamečių vaikų tapimas pilnamečiais.

Teikiamomis socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, tarpininkavimo ir kitomis paslaugomis galima sumažinti neigiamas socialinių problemų pasekmes minėtiems vaikams ir šeimoms. Birštono savivaldybės teritorijoje smurto atvejai gana reti, tačiau pasitaiko, todėl teikiama ir psichologinė pagalba, siekiama visais būdais užtikrinti pažeidžiamų asmenų, ypač vaikų, saugumą.

Savivaldybėje taip pat gyvena ir 52 socialinės rizikos asmenys, 26 iš jų gyvena mieste, 26 – seniūnijoje. Minėti asmenys dėl netinkamo gyvenimo būdo, alkoholio ir kitų psichotropinių medžiagų vartojimo prarado socialinius įgūdžius, daugelis jų tapo fiziškai neįgalūs, dalis jų prarado namus, neturi ir nesistengia turėti socialinių garantijų. Tokie asmenys yra didelis rūpestis savivaldybei. Šiems asmenims reikalingos maudymo, skalbimo, aprūpinimo būtiniausiais drabužiais, maisto produktais paslaugos. Tačiau, nors ir yra visos galimybės pasinaudoti minėtomis paslaugomis, daugelis jų užėiti į paslaugų centrus vengia.

Socialinių paslaugų gavėjais, remiantis Socialinių paslaugų katalogu, patvirtintu Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93, gali būti įvairaus amžiaus, visoms aukščiau išvardintoms grupėms priklausantys asmenys.

Pagrindiniu veiksnio, lemiančiu socialinių paslaugų reikalingumą, išlieka senėjantis Birštono savivaldybės gyventojų amžius, vienatvė, neįgalumas ir su tuo susijusių problemų sprendimas. Iš visų Savivaldybės pensinio amžiaus ir neįgaliųjų asmenų skaičiaus - 24 proc. potencialūs paslaugų gavėjai. Iš jų apie 150 asmenų, nors ir turi artimuosius, bet artimieji jais mažai rūpinasi arba dėl tolumo atstumo negali jais rūpintis nuolat.

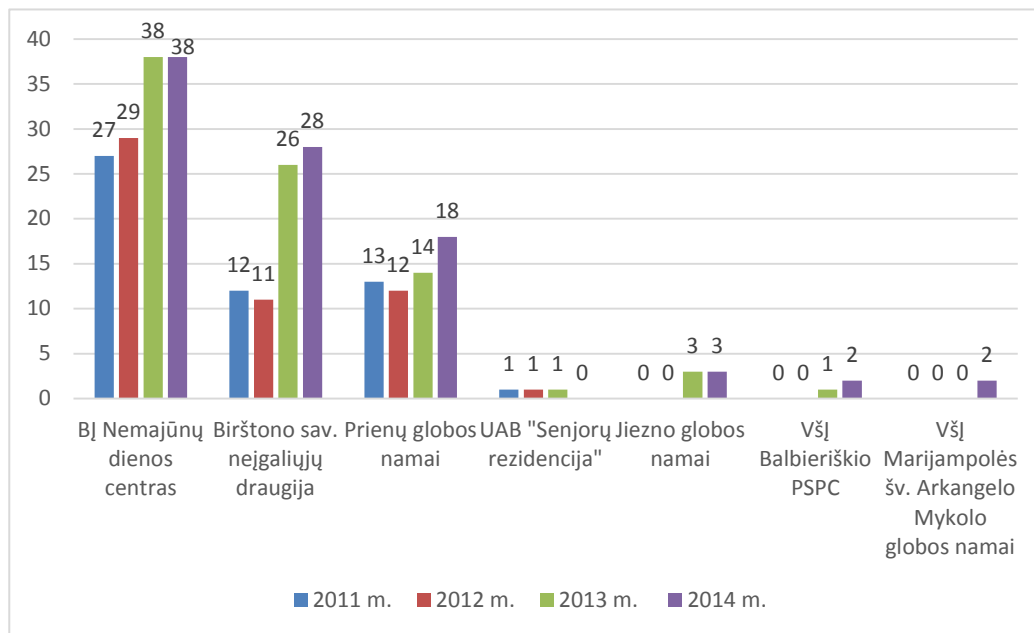
Neįgaliesiems asmenims reikalingos panašios socialinės paslaugos, kaip ir senyvo amžiaus asmenims. Birštono pirminės sveikatos priežiūros centro duomenimis, suaugę asmenys pripažįstami neįgaliaisiais dažniausiai dėl jungiamojo audinio ir skeleto – raumenų sistemos ligų, vaikai – dėl psichikos ir elgesio sutrikimų, odos susirgimų. Tai sąlygoja pagalbos į namus, socialinės globos, transporto, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis, būsto pritaikymo neįgaliųjų poreikiams ir kitų paslaugų poreikį.

Birštono savivaldybės Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius – atsakingas už socialinių paslaugų planavimą, organizavimą, kontroliuojantis bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros paslaugų kokybę, bei teikiantis kitą socialinę pagalbą visoms aukščiau išvardintoms gyventojų grupėms.

2014 metais skyriuje dėl specialiųjų socialinių paslaugų suteikimo, sustabdymo, atnaujinimo ir nutraukimo gauti 131 prašymai (2013 m. – 170 prašymų). Nors socialinių paslaugų gavėjų skaičius nesumažėjo, prašymų skaičius per 2014 m. metus mažesnis, kadangi paslaugų gavėjai mažiau kreipėsi dėl paslaugų sustabdymo, atnaujinimo, mokesčio sumažinimo.

Tai rodo šių paslaugų paklausą, teikimo kokybę ir prieinamumą. Specialiųjų socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus 2011–2014 m. pokytis pavaizduotas 3 diagramoje.

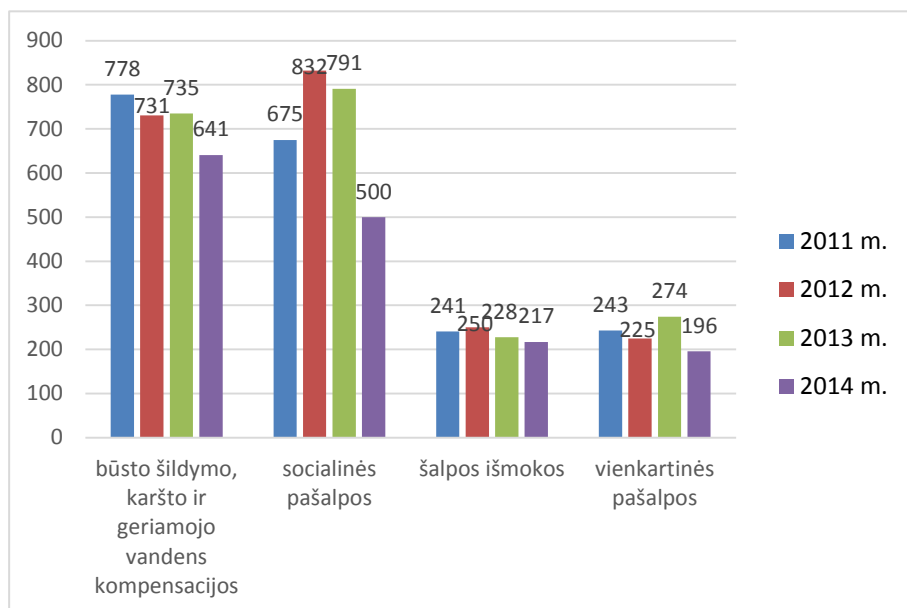
3 diagrama. Specialiųjų socialinių paslaugų gavėjų skaičius 2011–2014 metais:

Apibendrinant diagramoje pateiktus duomenis, darytina išvada, jog apie 1,8 proc. savivaldybės gyventojų naudojami teikiamomis specialiosiomis socialinėmis paslaugomis.

2014 m. skyriuje gauti 196 prašymai dėl vienkartinės pašalpos (2013 m. – 274 prašymai, 2012 m. – 225 prašymai, 2011 m. – 243 prašymai), 500 prašymų dėl socialinės pašalpos (2013 m. – 791 prašymai, 2012 m. – 832 prašymai, 2011 m. – 675 prašymai), 641 prašymai dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijų (2013 m. – 735 prašymai, 2012 m. – 731 prašymai, 2011 m. – 778 prašymai). 2014 m. gauti 83 prašymai dėl šalpos išmokų (2013 m. – 95, prašymai, 2012 m. – 117 prašymai, 2011 m. – 106 prašymai).

Duomenys apie aukščiau minėtas išmokas pateikti diagramoje.

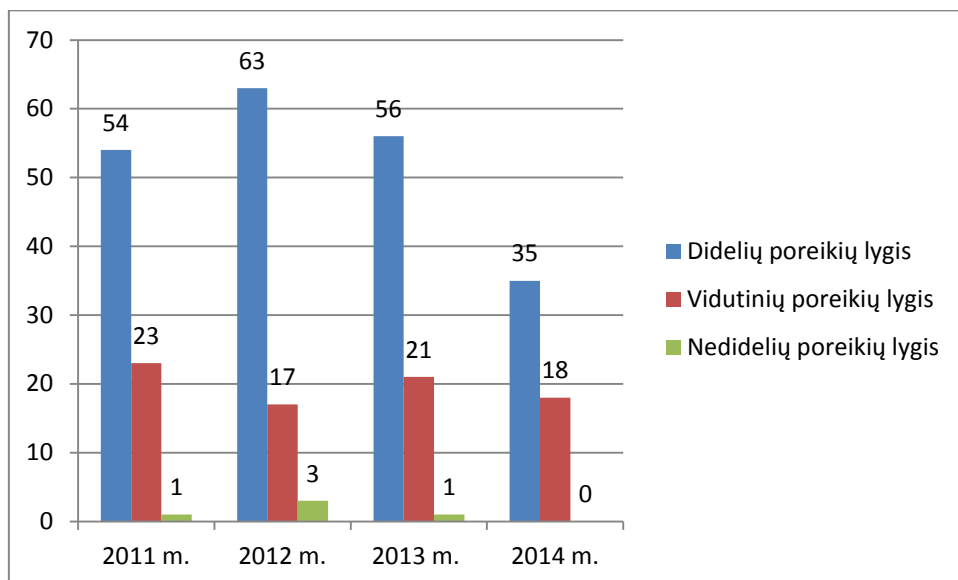
4 diagrama. Išmokos, mokamos Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriuje:

Per pastaruosius metus, besikreipiančių dėl socialinių pašalpų, skaičius žymiai sumažėjo. Tai lėmė aktyvesnė Skyriaus veikla, įgyvendinant savarankiškąją savivaldybių funkciją. Suaktyvintas prašymų, pareiškėjų gyvenimo ir buitės sąlygų tikrinimas, pajamų šaltinių analizė, pareiškėjų kvietimas į komisijos, sprendžiančios paramos teikimo klausimus, posėdžius, asmenų siuntimas atlikti visuomenei naudingos veiklos.

Besikreipiančių dėl būsto šildymo išlaidų, išlaidų karštam ir geriamam vandeniui kompensacijų skaičius per pastaruosius ketverius metus sumažėjo neženkliai.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. lapkričio 16 d. įsakymą Nr. A1-316 „Dėl specialiųjų poreikių nustatymo ir jų tenkinimo sąlygų bei taisyklių patvirtinimo“ ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius asmens specialiųjų poreikių nustatymo ir tenkinimo klausimus, 2014 metais specialiųjų poreikių lygis nustatytas 53 asmenims (2013 m. – 78 asmenims, 2012 m. – 83 asmenims, 2011 m. – 79 asmenims): didelių specialiųjų poreikių lygis – 35 asmenims (2013 m. – 56 asmenims, 2012 m. – 63, 2011 m. – 54 asmenims), vidutinių specialiųjų poreikių lygis – 18 asmenų (2013 m. – 21 asmeniui, 2012 m. – 17 asmenų, 2011 m. – 23 asmenims), nedidelių – nenustatyta (2013 m. – 1 asmeniui, 2012 m. – 3 asmenims, 2011 m. – 1 asmeniui). Kai kurie iš jų šiuo metu yra socialinių paslaugų gavėjai. Duomenys apie specialiųjų poreikių lygį atsispindi diagramoje.

5 diagrama. Birštono savivaldybės neįgaliesiems nustatytas specialiųjų poreikių lygis.

2014 metais iš Skyriuje administruojamų išmokų vidutiniškai kas mėnesį buvo mokama:

- Slaugos išlaidų tikslinė kompensacija buvo mokama – 79 asmenims (2013 m. – 110 asmenų);
- Priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinė kompensacija – 97 asmenims (2013 m. – 135 asmenims);
- Šalpos pensija (neįgaliesiems, pensininkams, našlaičiams ir kt.) – 97 asmenims, iš jų 25 vaikams (2013 m. – 108 asmenims, iš jų 31 vaikui).

Šie skaičiai rodo, jog apie 7 procentai visų Savivaldybės gyventojų yra labiausiai socialiai pažeidžiami bendruomenės nariai, kuriems reikalingos ne tik išmokos, bet ir įvairios socialinės paslaugos, techninės pagalbos priemonės ir t.t.

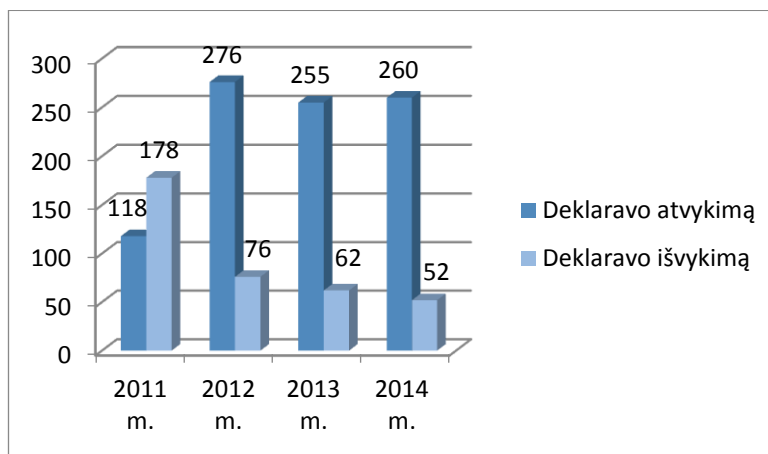
Dėl techninės pagalbos priemonių neįgaliesiems 2014 metais gauti 79 prašymai, (2013 m. – 104, 2012 m. – 108, 2011 m. – 51). Aprūpinimas specialiomis pagalbos priemonėmis Birštono savivaldybėje užtikrinamas pilnai, techninėms pagalbos priemonėms įsigyti eilių nėra. Neįgaliesiems asmenims, kurie neturi artimųjų, technikos priemonės pristatomos į namus. Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius stengiasi, kad ir toliau padėtis nesikeistų.

4.3. Kiti rodikliai:

4.3.1. Gyventojų migracija

Savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriaus duomenimis, pastaruoju metu Birštono savivaldybėje gyventojų skaičius nežymiai mažėja. Pagrindinė migracijos priežastis – darbo paieška. Atvykimą gyventi į Birštono savivaldybę 2014 metais deklaravo 260 asmenų (2013 m. – 255, 2012 m. – 276), išvykimą deklaravo 52 asmenys (2013 m. – 62, 2012 m. – 76 asmenys). Džiugu, kad 2014 metais atvykstančiųjų į savivaldybę gyventi asmenų skaičius didesnis, o išvykstančiųjų asmenų skaičius mažesnis nei 2013 m.

6 diagrama. Gyventojų migracija Birštone 2011– 2014 m.

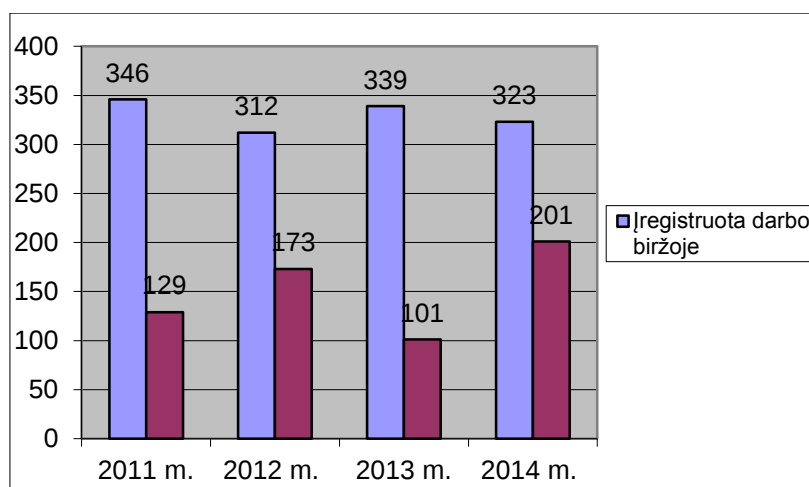

4.3.2. Nedarbo lygis Birštono savivaldybėje ir Lietuvoje

Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenų registre 2015 m. sausio 1 d. buvo 169,2 tūkst. bedarbių – 9,3 proc. visų šalies darbingo amžiaus gyventojų. Tai yra 34,3 tūkst. (16,9 proc.) mažiau nei 2014 m. pradžioje.

Kauno teritorinės darbo biržos Prienų skyriaus duomenimis, per 2014 metus Birštono savivaldybėje užregistruoti 323 bedarbiai, t.y. 8,1 procentai visų darbingo amžiaus gyventojų (2013 m. – 312 asmenų, 2012 m. sausio 1 d. – 261 asmuo). Per 2014 m. įdarbinta 201 Birštono savivaldybės gyventojas. Tai sudaro 7,8 proc. visų Birštono savivaldybės darbingo amžiaus gyventojų. Taigi bedarbystės lygis Savivaldybėje mažesnis nei šalies.

7 diagrama. Bedarbių skaičiaus kaita 2011–2014 metais Birštone.

Iš pateiktų duomenų matome, kad nuo 2011–2014 m. biržoje užregistruotų asmenų skaičius nežymiai kintantis. Tačiau įdarbintų asmenų skaičius 2014 metais išaugo.

Tačiau vis dar išlieka bedarbystės problema svarbi. Kaip ir buvo paminėta, asmenų nedarbo priežastys įvairios – darbo neradimas, arba nenoras dirbti, socialinių įgūdžių stoka.

Siekiant asmenis integruoti į darbo rinką, Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius, vadovaudamasis Birštono savivaldybės gyventojų telkimo visuomenei naudingiems darbams tvarka, organizavo visuomenei naudingų darbų atlikimą. 2014 metais ypatingai suaktyvintas asmenų pasitelkimas visuomenei naudingiems darbams. Į įvairias įstaigas ir organizacijas išsiųsta 140 asmenų, iš jų darbus atliko 93 asmenys (2013 m. – siųsti 59 asmenys, iš jų darbus atliko 38 – asmenys; 2012 m. – siųsta 42 asmenys, iš jų darbus atliko – 30 asmenų); Minėti asmenys visuomenei naudingiems darbams atlikti buvo nukreipti į BĮ Miesto tvarkymo tarnybą, Birštono

meno mokyklą, Birštono gimnaziją, Sporto centrą, seniūniją, BĮ Nemajūnų dienos centrą, Birštono parapijos Carito bendruomenės namus ir kt., kur padėjo tvarkyti aplinką, atliko kitus būtinus darbus.

5. Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros savivaldybėje analizė

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Socialinių paslaugų įstatymo 13 straipsnio 1 punktu, Savivaldybė atsako už socialinių paslaugų teikimo savo teritorijos gyventojams užtikrinimą planuodama ir organizuodama socialines paslaugas, kontroliuodama bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros kokybę.

Socialinių paslaugų tinklą Birštono savivaldybėje gyventojams sudaro nestacionarios paslaugų įstaigos. Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo tikslas – sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį.

2 lentelė. Socialinių paslaugų teikėjai Birštono savivaldybėje:

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes ¹	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas ²	Vietų (gavėjų) skaičius ³	
				iš viso	iš jų finansuojamų Savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	nėra	-	-	-
2.	Šeimynos	nėra	-	-	-
3.	Laikino gyvenimo namai	nėra	-	-	-
4.	Dienos socialinės globos centrai (pagalba į namus/dienos socialinė globa)	BĮ Nemajūnų dienos centras	Savivaldybė	23/15	23/15 (dalinei)
5.	Savarankiško gyvenimo namai	nėra	-	-	-
6.	Socialinės priežiūros centrai	Perkamos soc. priežiūros paslaugos iš Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugijos	NVO	28	28 (dalinei)
7.	Bendruomeninės įstaigos (teikiamos bendrosios socialinės paslaugos)	Birštono parapijos „Caritas“ bendruomenės namai	NVO	40	40
		Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugijos dienos užimtumo centras	NVO	50	50

¹ Lentelė užpildoma pagal Socialinių paslaugų kataloge (Žin., 2006, Nr. [43-1570](#)) numatytus socialinių paslaugų įstaigų tipus.

² Apskritis, Savivaldybės, nevyriausybinių organizacijų, privačios ir kt.

³ Maksimalus lankytojų skaičius per dieną.

5.1. Socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo savivaldybėje pakankamumo lygis

2014 metais Birštono savivaldybėje veikė pagrindinės socialinės paskirties nestacionarios įstaigos, teikiančios įvairias socialines paslaugas:

- BĮ Nemajūnų dienos centras;
- Birštono savivaldybės Neįgaliųjų draugija;
- Birštono parapijos Carito bendruomenės namai.

Kalbant apie socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymą ir socialinių paslaugų teikimo Savivaldybėje pakankamumo lygį, pažymėtina, kad visų socialinių paslaugų poreikis šiuo metu yra tenkinamas. Esami socialinių paslaugų teikėjai turi galimybę tenkinti pagrindinius gyventojų poreikius.

Biudžetinė įstaiga Nemajūnų dienos centras, įsteigta 2007 m. gegužės 28 d. Birštono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-69, įsikūrusi Geležūnų kaime, Birštono seniūnijoje. Veiklą vykdo Savivaldybės kaimiškose ir miesto vietovėse. Vienas iš pagrindinių centro uždavinių – didinti Birštono savivaldybės gyventojams galimybę gyventi žmogaus orumo nežeminančiomis sąlygomis.

Nemajūnų dienos centras – pagrindinis specialiųjų socialinių paslaugų teikėjas asmenims namuose Savivaldybės kaimiškose vietovėse. 2014 m. pagalbos į namus ir dienos socialinės globos paslaugos asmenims namuose teiktos 38 asmenims. Centro turima transporto priemonė padidino socialinių paslaugų teikimo galimybes, asmenims teikiama transporto organizavimo paslauga, skalbinių parvežimas, nuvežimas ir t.t. Šia paslauga per metus pasinaudojo 21 asmuo, paslauga suteikta 64 kartus.

Išvystyta ir vaikų užimtumo veikla centro patalpose. Nemajūnų dienos centro suteiktais duomenimis, kiekvieną dieną po pamokų centras pilnas vaikų iš aplinkinių kaimų, socialinės rizikos šeimų. Vaikai turi galimybę ruošti pamokas, pavalgyti, užsiimti kūrybine veikla, sportuoti, naudotis kompiuteriu, ieškoti reikalingos papildomos medžiagos pamokoms, studijoms. Suaugusieji – ieškoti informacijos, naudotis kopijavimo, fakso paslaugomis, skaityti spaudą, naudotis kompiuteriu, sportuoti, išsiskalbti, naudotis dušu, masažine kėde, transporto paslaugomis. Patalpose įrengta sporto salė, informatikos kabinetas, biblioteka, įsigyti treniruokliai, stalo teniso, bilijardo stalai ir kitos aktyviai veiklai reikalingos priemonės. Centro patalpose veikia ir Nemajūnų medicinos punktas, atnaujinta salė susirinkimams, susitikimams, koncertų bei švenčių organizavimui, stacionariai įrengtos rūbų skalbimo bei džiovavimo mašinos, dušai. Asmens higienos (dušo) paslaugomis per 2014 metus naudojosi 14 gyventojų, paslauga suteikta 89 kartus. Skalbimo ir džiovavimo paslaugomis naudojosi 35 gyventojai, iš viso – 388 kartų. Sutvarkyta ir centro teritorija.

Nemajūnų dienos centras aktyviai dalyvauja ir projektinėje veikloje. 2014 m. Vaikų dienos centrų plėtros savivaldybėse, teikiant nestacionarias dienos socialinės priežiūros paslaugas vaikams ir šeimoms, projekte dalyvavo 52 vaikai iš 23 šeimų (skirtos lėšos – 62 700 Lt), Vaikų socializacijos programoje dalyvavo 15 vaikų iš socialinės rizikos ir mažas pajamas gaunančių šeimų (skirtos lėšos – 1000 Lt.), Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos sveikatos projekte „Sportas visiems“ – 50 dalyvių (skirtos lėšos 1830 Lt).

2014 metais baigtas įgyvendinti projektas „Nemajūnų dienos centro infrastruktūros gerinimas modernizuojant materialinę bazę“, siekiant išplėsti nestacionarių socialinių paslaugų infrastruktūrą: rekonstruojant Nemajūnų dienos centro pastatą, įrengti septyni gyvenamieji kambariai (su atskirais dušais ir tualetais) ir vienas poilsio-laisvalaikio kambarys, įsigyti baldai ir įrengimai, keltuvai. Sukurtos infrastruktūros dėka numatomos teikti dienos socialinę globą vaikams su negalia, senyvo amžiaus asmenims institucijoje, laikinos nakvynės paslaugos asmenims patyrusiems smurtą namuose ar stichinę nelaimę. Tikimasi, jog šių paslaugų atsiradimas padės smurto šeimose aukoms, taip pat tai pagerins ir vaikų, augančių tose šeimose, gyvenimo kokybę.

2014 metais baigtas įgyvendinti ir projektas „Sporto komplekso Nemajūnų dienos centre įrengimas“. Įrengtos paplūdimio tinklinio, lauko teniso, krepšinio, futbolo aikštelės, vietos žiūrovams, dušo bei persirengimo patalpos. Jau kitais metais visi, norintys aktyviai leisti laisvalaikį, turės galimybę naudotis sukurta infrastruktūra.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vyriausybės patvirtintomis licencijavimo taisyklėmis, nuo 2015 m. sausio 1 d. dienos, trumpalaikę ir ilgalaikę socialinę globą teikiančios įmonės, įstaigos, šeimynoms turi įgyti licencijas šioms paslaugoms teikti. 2014 m. spalio 15 d. BĮ Nemajūnų dienos centrui suteikta licencija Nr. L000000279 socialinei globai suaugusiems asmenims su negalia ar senyvo amžiaus asmenims namuose teikti.

Birštono savivaldybės neįgalųjų draugija – pagrindinė pagalbos į namus socialinių paslaugų teikėja Birštono mieste, 2014 m. šios paslaugos teiktos 28 asmenims. Draugija turi ilgametę patirtį (nuo 2007 metų) dalyvaujant Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems

bendruomenėje projektų konkursuose ir yra pagrindinė Socialinės reabilitacijos paslaugų teikėja Birštono savivaldybėje. Draugija organizuoja neįgaliųjų laisvalaikį ir užimtumą, higienos paslaugas, amatų mokymą, pagalbą buityje, asmeninio asistento paslaugas. Draugijos turimas specialusis transportas neįgaliesiems, užtikrina kokybiškų socialinių paslaugų prieinamumą asmenims su judėjimo negalia. Per 2014 m. metus šiuo transportu pasinaudojo 138 asmenys. 360 kartų per metus vykta į gydymo, reabilitacijos įstaigas, hemodializės centrą ir kitas įstaigas neįgaliesiems svarbiais klausimais.

Savivaldybės vienkiemiuose gyvena daug negalią turinčių gyventojų, kuriems reikalingos skalbimo, maudymo paslaugos. Per metus asmens higienos (dušo) paslaugomis pasinaudojo 6 asmenys iš viso – 22 kartus. Skalbimo paslauga naudojosi 100 asmenų, 683 kartus. Savivaldybės neįgaliesiems labai trūksta užimtumo, todėl Birštono neįgaliųjų draugijoje organizuojama užimtumo amatais veikla, kurią organizuoja ir vykdo dvi kvalifikuotos specialistės – viena moko neįgaliuosius floristikos meno, kita specialistė moko siuvimo bei siuvinėjimo, drabužių taisymo amato.

Bendradarbiaujant su Savivaldybe, neįgaliųjų draugija teikia socialines paslaugas, skatina užimtumą, tarpininkauja gerinant būsto pritaikymą neįgaliesiems.

Neįgalūs žmonės kiekvieną dieną susiduria su daugybe gyvenimo sunkumų. Asmeninis asistentas skatina žmogų aktyviai veikti, padeda mokytis naujai elgtis, skatina asmenybę tobulėti, akcentuodamas neįgalaus žmogaus atsakingumą. Asmeninis asistentas padeda tarpininkauti tarp valdžios institucijų, pasirūpina sunkios negalios žmonėmis, kurie patys negali nueiti ir susitvarkyti reikiamų dokumentų, pvz. dėl neįgaliųjų būsto pritaikymo, reikalui esant, asistentas padeda tarpininkauti gydymo įstaigose, suteikia žinių ir tikslinės informacijos neįgaliesiems. Šia paslauga per 2014 metus pasinaudojo 47 asmenys, iš viso 203 kartus.

Meninių gebėjimų lavinimo paslauga padeda neįgaliesiems užsiimti jiems patinkančia veikla. Kolektyvo nariai yra garbaus amžiaus, kuriems trūksta drąsos, ryžto įsiliesti į visuomenės gyvenimą. Meno kolektyvo dėka neįgalieji koncertuoja, išreiškia save, atskleidžia savo gebėjimus, suinteresuotumo užsiimti menine veikla suteikia vykstantys konkursai ir šventės. Kolektyvo veikloje dalyvauja 8 neįgalieji.

Teikiamos ir pagalbos buityje paslaugos, kurių metu neįgaliųjų namuose asmenims padedama pasirūpinti savo higiena. Šiomis paslaugomis per metus pasinaudojo 52 asmenys, iš viso 391 kartą.

Kvalifikuotas informacinių technologijų specialistas teikia kompiuterinio raštingumo paslaugas, paruošia neįgaliesiems reikiamus dokumentus, perkelia į informacines laikmenas neįgaliųjų draugijos ataskaitų dokumentaciją.

Neįgaliųjų draugija bendradarbiauja su Savivaldybės socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriumi, teikiant pagalbos į namus ir transporto organizavimo paslaugas. Pagalbos į namus socialines paslaugas teikia socialinio darbuotojo padėjėjos. Daug neįgaliųjų mieste gyvena vieniši, neturi kas jais pasirūpina ir pagelbsti sunkesniuose buities darbuose, ir dėl savo specifinių poreikių patiria sunkumų.

Birštono savivaldybės administracijai ir Birštono parapijos „Caritas“ įgyvendinus bendruomenės namų įkūrimo projektą, **Birštono parapijos „Caritas“ bendruomenės namuose**, Birutės g. 10A, Birštone, įsikūrė asociacijos, teikiančios įvairias bendrąsias socialines paslaugas Savivaldybės gyventojams.

Birštono parapijos Carito bendruomenės namuose įsikūręs Birštono parapijos Caritas rūpinasi bendruomenės namų išlaikymu, kuriuose organizuojama įvairi nevyriausybinių organizacijų veikla. Nuo 2012 m. vasario mėn. Birštono parapijos „Caritas“ įgyvendinamo projekto dėka projekto dalyviams, bedarbiams, organizuoti bendrieji bei profesiniai mokymai, teikiama atstovavimo ir tarpininkavimo pagalba įsidarbinant. Nuo projekto įgyvendinimo pradžios iki 2015

sausio 1 d. į projekto veiklas įsijungė 92 tikslinės grupės asmenys, 75 iš jų buvo įdarbinti/įsidarbino, iš jų 43 asmenų pasiekė 6 mėn. nepertraukiamo darbo rodiklį. 28 asmenys ir po pasiekto rodiklio sėkmingai dirba ilgiau nei 1 m. Projektas tęsis iki 2015 m. vasario 24 d. Džiugu, jog projekto dėka pavyko įdarbinti ir socialinės rizikos šeimų narius, kurių gyvenimo būdas bei kokybė pasikeitė.

Birštono parapijos Caritas taip pat aprūpina asmenis, Savivaldybės gyventojus, būtiniausiais drabužiais, avalyne, namų apyvokos daiktais. Žinodami, kaip finansiškai sunku tėvams paruošti vaikus į mokyklą, kasmet organizuoja „Sėkmingesnio pasiruošimo rugsėjo 1–ajai akciją“, kurios metu kreipiamasi į birštoniečius ir prašoma atnešti išaugtus tvarkingus vaikų rūbelius į Bendruomenės namus, kurie vėliau išdalijami sunkiau gyvenančioms šeimoms. Kasmet vidutiniškai paremama 40 šeimų.

Asociacija dalyvauja ir vykdomoje maisto iš Europos Sąjungos intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims programoje, Birštono parapijos „Caritas“ dalija gautus maisto produktus labiausiai nepasiturintiems Birštono mieste.

Birštono parapijos Caritas organizuoja ir kitus renginius, akcijas, siekiant prisidėti prie socialinės padėties Birštone gerinimo. 2014 metais paramos akcijų surinktomis lėšomis suteikta parama po 500,00 Lt dviems jaunuoliams, netekusiems maitintojo.

VšĮ Kauno ir Marijampolės regionų aklių centras, pagal Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projekto įsipareigojimus rūpinasi regos negalią turinčiais Birštono savivaldybės gyventojais ir teikia neįgalųjų socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo, palaikymo ar atkūrimo paslaugas 2 neįgaliesiems ir 2 jų šeimų nariams. Asmeninio asistento pagalba teikiama 9 neįgaliesiems, meninių bei kitų gebėjimų lavinimo meno, kultūros būreliuose, kolektyvuose, klubuose dalyvauja – 8 neįgalieji, sportinius gebėjimus lavina 1 neįgalusis. Organizacija neturi patalpų Savivaldybėje, todėl paslaugos teikiamos asmenų namuose, bei Prienų savivaldybėje.

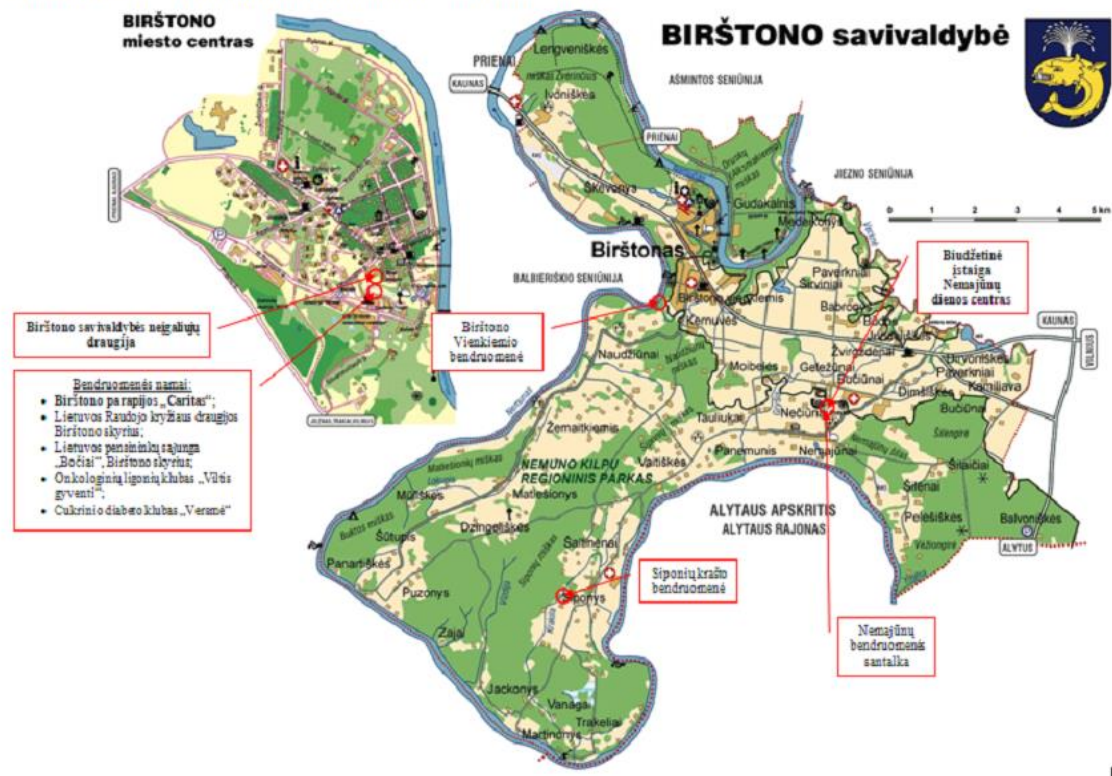
Kitų specialiųjų socialinių paslaugų poreikį dažniausiai tenkina kaimyninių savivaldybių socialinių paslaugų įstaigos. 2013 metais atsirado poreikis trumpalaikiai socialinei globai. 2 neįgalieji, kad galėtų gauti šias paslaugas, buvo apgyvendinti VšĮ Balbieriškio pirminės sveikatos priežiūros centre. Taip pat trumpalaikės globos socialinės paslaugos teiktos 3 vienos šeimos vaikams. Ši šeima įtraukta į socialinės rizikos šeimų sąrašą.

Pagrindinis ilgalaikės socialinės globos paslaugų Birštono savivaldybės gyventojams teikėjas yra Prienų globos namai. Tačiau, pageidaujant pareiškėjams, jie gali būti apgyvendinti ir globos namuose kitose savivaldybėse.

2011–2014 metų paslaugų gavėjų skaičiaus pokytis rodo, kad pagrindines pozicijas, teikiant pagalbą į namus bei dienos socialinės globos paslaugas, perima BĮ Nemajūnų dienos centras. Savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis, bendras socialinės priežiūros ar dienos socialinės globos paslaugų gavėjų skaičius augo ir tai matyti 3 diagramoje.

Savivaldybės teritorijoje socialinėje srityje veikiančios įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos pasiskirstę taip:

1 paveikslas. Socialinių paslaugų įstaigų išsidėstymas Savivaldybės teritorijoje.

Kaimiškose vietovėse įsikūrusios kaimo bendruomenės, kurios kasdien yra arčiausiai žmonių, teikia sociokultūrinės paslaugas, prisideda prie socialinės atskirties mažinimo, kaimo žmonių užimtumo.

Be paminėtų institucijų, Birštono savivaldybės teritorijoje dar veikia 3 lentelėje išvardintos nevyriausybines organizacijos. Organizacijos yra sukurtos bendruomenės narių ir atstovauja jų interesams, todėl turi gyventojų pasitikėjimą ir palaikymą priimant svarbius socialinių problemų sprendimus. Jų nesudėtingos struktūros leidžia dirbti lanksčiai, greitai reaguoti į gyventojų problemas. Siekdama gerinti socialinių paslaugų teikimą ir jų prieinamumą gyventojams, Savivaldybės taryba, pagal galimybes, kasmet finansuoja organizacijų socialinės veiklos projektus.

3 lentelė. Nevyriausybines organizacijos Birštono savivaldybės teritorijoje:

Eil. Nr.	Nevyriausybines organizacijos pavadinimas, narių skaičius	Trumpas veiklos apibūdinimas	Lėšos iš Savivaldybės biudžeto Lt		
			2013 m. Lt	2014 m. Lt/Eur	2015 m. Eur
1.	Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos Birštono skyrius 26 nariai (3 iš jų jaunimas)	Bendrauja su partneriais Vokietijoje, organizuoja labdarą, konferencijas, rūpinasi ypatingai ekstremaliose sąlygose gyvenančiais žmonėmis, organizuoja dingusių žmonių paiešką užsienyje.	1000	1000/ 290	300
2.	Onkologinių ligonių klubas „Viltis gyventi“ 51 nariai (1 iš jų jaunimas)	Profilaktinė pagalba, šviečiamoji, kultūrinė. Vienija Savivaldybėje onkologinėmis ligomis žmones sergančius, dalyvauja „Nedelsk“ projekte	2000	2000/ 579	1000
3.	Lietuvos pensininkų sąjunga „Bočiai“ Birštono skyrius 160 narių	Ypatingai aktyvi, gausi senjorų bendrija. Kultūrinė, savanoriška, pažintinė veikla. Organizuoja Savivaldybės pensinio amžiaus žmonių užimtumą, teikia sociokultūrinės paslaugas. Jų choro „Sidabrinė gija“ dainos koncertai linksmina visos Lietuvos žmones	5000	5000/ 1448	2000
4.	Sveikos gyvensenos klubas „Šilagėlė“	Aktyvi sveikatinimo, sportinė, pažintinė veikla. Propaguoja sveiką gyvenseną, sporto pasiekimais	2500	3000/ 869	900

	135 nariai (25 iš jų jaunimas)	garsina Birštoną visoje šalyje, savo veikla skatina žmones gyventi sveikai, organizuoja susitikimus su gydytojais sveikatinimo klausimais			
5.	Cukrinio diabeto klubas „Versmė“ 60 narių (2 iš jų jaunimas)	Profilaktinė pagalba savo klubo nariams, paskaitos, susitikimai. Rūpinasi žmonių, sergančių cukriniu diabetu, problemomis, teikia jiems metodinę literatūrą, dalina priemones būtinas cukrinio diabeto kontrolei	2000	2000/ 579	550
6.	Anoniminių alkoholikų klubas 11 narių	Profilaktinė pagalba, maža grupelė, vykdo prevencinę veiklą jų problemoms spręsti.	0	0	0
7.	Nemajūnų bendruomenės santalka 69 nariai (4 iš jų jaunimas)	Kultūrinė, organizacinė veikla. Rūpinasi aplinkinių kaimų žmonių užimtumu, socialinės atskirties mažinimu, teikia jiems sociokultūrinės paslaugas. Nemajūnų bendruomenės įkurtas ansamblis puošia kaimo renginius	2500	65300/ 18912	1000
8.	Siponių krašto bendruomenė 50 nariai (5 iš jų jaunimas)	Kultūrinė, laisvalaikio užimtumo veikla. Nariai rūpinasi Siponių krašto žmonių problemomis, jų užimtumu, socialine gerove.	2000	3000/ 869	1200
9.	Matiešionių krašto bendruomenė 60 narių (15 iš jų jaunimas)	Kultūrinė, laisvalaikio užimtumo veikla. Nariai rūpinasi Matiešionių krašto žmonių problemomis, jų užimtumu, socialine gerove.	2000	2000/ 579	700
10.	Birštono vienkiamio bendruomenė 131 narių (3 iš jų jaunimas)	Kultūrinė, organizacinė veikla. Rūpinasi aplinkinių kaimų žmonių užimtumu, socialinės atskirties mažinimu, teikia jiems sociokultūrinės paslaugas	3000	4000/ 1158	1400
12.	Lietuvai pagražinti draugija 25 nariai	Visuomenės dvasinės kultūros ir tautinės savimonės, patriotiškumo ugdymas, pasitelkiant šeimą, mokyklą, bažnyčią. Tėvynės kraštovaizdžio, gamtos, etnokultūros paveldo gražinimas ir saugojimas.	1500	1500/ 434	500

Jaunimas – asmenys nuo 14 iki 29 metų amžiaus.

NVO dirba ne vienerius metus, yra sukaupę praktinio darbo patirtį, asociacijų nariai gerai pažįsta vieni kitus, supranta poreikius, todėl paslaugos reikalingos ir efektyvios. NVO veikla Birštono savivaldybėje yra ypač skatinama. Organizacijos skatinamos dalyvauti ir kituose projektuose.

Visgi reikia pažymėti, jog nevyriausybinių organizacijų veikloje dalyvauja mažai jaunimo. Taip pat iš šių institucijų – nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių – socialinių paslaugų teikimo srityje norėtusi sulaukti daugiau iniciatyvos ir paramos.

6. Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas

Socialinių paslaugų teikimas Birštono savivaldybėje grindžiamas šiais principais:

1. Bendradarbiavimo (skiriant ir teikiant socialines paslaugas asmeniui (šeimai), remiamasi asmens (šeimos), bendruomenės, organizacijų, ginančių žmonių socialinių grupių interesus ir teises, socialinių paslaugų įstaigų, Savivaldybės ir valstybės institucijų bendradarbiavimu bei tarpusavio pagalba).

2. Dalyvavimo (socialinių paslaugų valdymo, skyrimo ir teikimo klausimai sprendžiami kartu su socialinių paslaugų gavėjais ir (ar) jų atstovais, organizacijomis, ginančiomis žmonių socialinių grupių interesus ir teises).

3. Socialinio teisingumo (asmens (šeimos) finansinės galimybės mokėti už socialines paslaugas neturi įtakos asmens (šeimos) galimybėms gauti socialines paslaugas).

4. Prieinamumo (siekiama užtikrinti socialinių paslaugų prieinamumą asmeniui (šeimai) kuo arčiau jo gyvenamosios vietos).

5. Visapusiškumo principais (socialinių paslaugų skyrimas ir teikimas derinamas su pinigine socialine parama, užimtumu, sveikatos priežiūra, specialiosios pagalbos priemonėmis).

4 lentelė. Socialinių paslaugų poreikio vertinimas Birštono savivaldybėje:

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes ⁴	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems 2013 m. nustatytas socialinių paslaugų poreikis		Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems 2014 m. nustatytas socialinių paslaugų poreikis		iš jų finansuoja Savivaldybė
		įvertintas	nepatenkintas	įvertintas	nepatenkintas	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ilgalaikė socialinė globa	4	2	8	-	1 (dalina)
2.	Trumpalaikė socialinė globa	5	0	0	0	5 (dalina)
3.	Dienos socialinė globa institucijoje	-	-	-	-	-
4.	Dienos socialinė globa asmens namuose	13	0	15	0	15 (dalina)
5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	-	-	-	-	-
6.	Pagalba į namus	43	0	51	0	51 (dalina)
7.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje	-	-	-	-	-
8.	Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose	-	-	-	-	
9.	Laikinas nakvynės suteikimas	-	-	-	-	-
10.	Kitos socialinės priežiūros paslaugos: apgyvendinimo nakvynės namuose paslaugos	4	2	-	1	-

⁴ Lentelė užpildoma pagal Socialinių paslaugų kataloge žmonių socialinėms grupėms numatytas socialinių paslaugų rūšis.

6.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė

Pagrindiniai socialinių paslaugų gavėjai Savivaldybėje yra senyvo amžiaus asmenys, asmenys su negalia. Kiti gavėjai – socialinės rizikos šeimos bei jose augantys vaikai, socialinės rizikos asmenys, likę be tėvų globos vaikai bei kiti asmenys, turintys socialinių problemų.

Savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus, BĮ Nemajūnų dienos centro ir Birštono savivaldybės neįgaliųjų dienos centro, VšĮ Kauno ir Marijampolės regionų aklujų centro pastangomis, dauguma gyventojų gauna pagal poreikį reikalingas socialines paslaugas. Jei savivaldybėje nėra atitinkamų socialinių paslaugų teikėjų, paslaugos perkamos. Kadangi mažoje savivaldybėje neekonomiška kurti socialinių paslaugų įstaigas, nesant pakankamam socialinių paslaugų gavėjų skaičiui, paslaugų pirkimas pasiteisina.

Šiuo metu tiek bendrosioms, tiek socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugoms asmens namuose gyventojų poreikis yra tenkinamas.

Socialinės paslaugos, remiantis Socialinių paslaugų teikimo nuostatais, patvirtintais Birštono savivaldybės tarybos 2006 m. rugsėjo 11 d. sprendimu Nr. TS-137, teiktinos Savivaldybėje gyvenančioms žmonių socialinėms grupėms:

- socialinės rizikos vaikai ir jų šeimos;

- vaikai su negalia ir jų šeimos;
- likę be tėvų globos vaikai;
- suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos;
- senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos;
- socialinės rizikos suaugę asmenys ir jų šeimos;
- socialinės rizikos šeimos;
- vaikus globojančios šeimos;
- kiti asmenys ir jų šeimos (laikiniai dėl ligos ar kitų priežasčių savarankiškumo netekę asmenys).

Savivaldybės gyventojams teikiamos socialinės paslaugos ir kitokia parama atspindi lentelėje:

5 lentelė. Socialinės paslaugos ir kitokia parama teikiama Birštono savivaldybėje (asmenys/paslaugų skaičius):

Eil. Nr.	Paslaugos pavadinimas	2011 m. paslaugas gavę gyventojai	2012 m. paslaugas gavę gyventojai	2013 m. paslaugas gavę gyventojai	2014 m. paslaugas gavę gyventojai
1.	Asmeninės higienos (dušo, skalbimo, skalbinių džiovinimo) priežiūros paslaugos	402/2466	337/1840	259/1540	155/1182
2.	Transporto paslaugos	186/349	122/439	100/286	159/424
3.	Kirpimo paslaugos	-	52/520	45/479	52/391
4.	Pagalba į namus	31	33	51	51
5.	Aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis	51	73	84	79
6.	Būsto ir aplinkos pritaikymas	2 būstai	2 būstai	2 būstai	1 būstas
7.	Reabilitacinės paslaugos	315	352	314	260
8.	Ilgalaikės / trumpalaikės socialinės globos paslaugos	24/0	23/0	15/5	20/5
9.	Dienos socialinės globos	10	10	13	15
10.	Spaudos leidinio „Birštono versmės“ prenumerata	300	400	400	400
11.	Spaudos leidinio „Černobylietis“ prenumerata	8	8	7	7
12.	Maisto produktų iš intervencinių atsargų teikimas (gavėjų skaičius 1 mėn.)	796	782	735	434

2014 metais, vadovaujantis 2008 m. liepos mėn. Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus pasirašytomis jungtinės veiklos sutartimis su BĮ Nemajūnų dienos centru ir Neįgaliųjų draugija, Savivaldybės gyventojams teiktos specialiosios socialinės paslaugos – pagalba į namus, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, dienos socialinė globa.

Įvairias socialines paslaugas gaunančių asmenų skaičius išlieka panašus, daroma išvada, kad gyventojams paslaugų labai reikia. Didėjant poreikiui, plečiasi ir paslaugų spektras, didėja teikiamų paslaugų pasirinkimo galimybės, o tai mažina atskirtį tarp miesto ir kaimo.

Siekiant, jog netekęs tėvų globos vaikas patirtų kuo mažiau psichologinių ir fizinių veiksnių, Skyrius keisdamas Socialinių paslaugų nuostatus, numatė galimybę, kad pagalbos pinigai galėtų būti skiriami vaikams globojančioms (prižiūrinčioms) šeimoms. O Birštono savivaldybės gyventojų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos apraše nustatyta ir didesnė pinigų suma šioms šeimoms, skatinant jas globoti nelaimės ištiktus vaikus.

Atsiradus poreikiui institucinei vaikų globai, šias paslaugas galėtume pirkti ir Jiezo vaikų globos namuose.

2014 metais Birštono savivaldybėje globojami 7 vaikai. 4 vaikams nustatyta laikinoji

globa, iš jų 3 – laikinoji globa tėvų prašymu, t.y. tėvams išvykus į užsienį. 3 vaikams nustatyta nuolatinė globa (mirus abiems tėvams, esant neveiksniai motinai ir nuolatinei apribojus motinos valdžią). Taip pat atliekama 5 vaikų, kuriems laikinoji globa nustatyta kitoje savivaldybėje, priežiūra.

BĮ Nemajūnų dienos centras teikia socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, ir kitas socialines paslaugas 23 socialinės rizikos šeimoms ir 63 jų vaikams. Siekiant suaktyvinti darbą su socialinės rizikos šeimomis, nuo 2014 m. pradžios BĮ Nemajūnų dienos centre dirba du socialiniai darbuotojai darbui su socialinės rizikos šeimomis (viso – 1,5 etato). Socialiniai darbuotojai su šeimomis sudaro susitarimus dėl bendros veiklos, siekiant pokyčių, po kiekvieno bendravimo su šeima ar kitais specialistais, tarnybomis dėl pagalbos šeimai aprašo darbo su šeima eigą, jeigu lankantis šeimoje pastebima kokių nors grėsmingų, krizinių situacijų surašo atvejo aprašymą. Nuo 2014 m. pradžios BĮ Nemajūnų dienos centro darbuotojai aktyviai bendradarbiauja su Skyriaus vaiko teisių apsaugos specialistais, kartu sprendžia šeimose iškilusias problemas, bendruose posėdžiuose svarsto labiausiai rizikingas socialinės rizikos šeimas. Atsižvelgiant į kiekvienos šeimos situaciją, yra rūpinamasi, kad vaikai gautų nemokamą maitinimą, laiku kreiptųsi dėl socialinių išmokų, šeimos nariai mokomi socialinių įgūdžių, skatinami atsikratyti priklausomybių alkoholiui, teikiama psichologo pagalba šeimų nariams, teikiamos bendrosios socialinės paslaugos. Apibendrinant galima teigti, jog Skyriuje ir Nemajūnų dienos centre padidėjus žmogiškiesiems ištekliams, pagerėjo ir darbo su šiomis šeimomis kokybė.

2014 metais iš įkalinimo vietos grįžo 1 Savivaldybės gyventojas (2013 m. – 1 asmuo, 2012 m. – 5 asmenys, 2011 m. – 7 asmenys). Jam buvo suteikta vienkartinė parama pinigais, sudaryta galimybė integruotis į bendruomenę bei darbo rinką. Birštono parapijos „Caritas“ bendruomenės namai aprūpina būtiniausiais drabužiais ir avalyne, maisto produktais iš intervencinių programų, turi galimybę dalyvauti vykdomame projekte, siekiant atnaujinti įgūdžius ir intergruotis į darbo rinką. Vėliau, neturintiems darbo, nesugebantiems savimi pasirūpinti asmenims, teikiama visokeriopa pagalba įstatymų numatyta tvarka.

7. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybėje

6 lentelė. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius Savivaldybėje 2014 m.:

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius		Soc. darbuotojų padėjėjų skaičius	Iš viso
		iš viso	iš jų finansuojamų iš VB		
1.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:	5	2	9	14
1.1.	BĮ Nemajūnų dienos centras	5	2	9	14
2.	Nevyriausybines organizacijose:	2	-	4	6
2.1.	Birštono savivaldybės Neįgaliųjų draugija	1	-	4	5
2.2	Birštono parapijos Caritas	1	-	-	1
3.	Savivaldybės administracijoje	-	-	-	-
	Iš viso	7	2	13	20

8. Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga

Birštono savivaldybės Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius planuoja, organizuoja bei kontroliuoja bendrųjų socialinių paslaugų ir socialinės priežiūros paslaugų teikimo kokybę, teikia kitą socialinę pagalbą visiems Birštono savivaldybės gyventojams pagal poreikius.

2014 m. Birštono savivaldybėje buvo teikiamos socialinių paslaugų plane numatytos socialinės paslaugos. Jas teikė BĮ Nemajūnų dienos centras, Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija, VšĮ Kauno ir Marijampolės regionų aklujų centras, Birštono parapijos „Caritas“ ir kitos nevyriausybinės organizacijos. Visų, kurie kreipėsi dėl specialiųjų socialinių paslaugų, buvo įvertintas socialinių paslaugų poreikis ir skirtos pagalbos į namus, dienos socialinės globos namuose, trumpalaikės ar ilgalaikės socialinės globos ir kt. paslaugos. Laukiančiųjų eilėse dėl socialinių paslaugų nebuvo. Džiugu, jog socialinės paslaugos teikiamos ir atokiose kaimo vietovėse gyvenantiems asmenims. Tačiau vis dar neišspręsta dienos socialinės globos paslaugų institucijoje teikimo problema, nors materialinė bazė šioms paslaugoms teikti jau sukurta BĮ Nemajūnų dienos centre. Trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugų poreikį tenkina kaimyninės savivaldybės globos namai.

Visi besikreipusieji gyventojai buvo aprūpinti techninėmis pagalbos priemonėmis. Laukiančiųjų technikos eilėje nebuvo.

III. UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

9. Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys

9.1. Prioritetinės paslaugų rūšys:

- 9.1.1. bendruomeninių socialinių paslaugų šeimai, vaikams plėtra;
- 9.1.2. socialinės priežiūros paslaugų teikimas socialinės rizikos šeimoms ir jose gyvenantiems asmenims;
- 9.1.3. socialinės priežiūros paslaugų teikimas senyvo amžiaus, neįgaliams asmenims;
- 9.1.4. dienos socialinės globos teikimas asmenims namuose ir institucijose;
- 9.1.5. socialinės globos paslaugų teikimas institucijose senyvo amžiaus, neįgaliams asmenims;
- 9.1.6. prevencinis darbas su dėl neįgalumo, amžiaus ir kitų priežasčių, socialinę atskirtį patiriančių asmenų artimaisiais.

9.2. Prioritetinės žmonių socialinės grupės:

- 9.2.1. socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai;
- 9.2.2. neįgalūs asmenys;
- 9.2.3. senyvo amžiaus asmenys.

10. 2015 metų priemonių planas

7 lentelė. Socialinių paslaugų plėtros uždaviniai ir priemonės:

1. Tikslas. Sudaryti sąlygas Birštono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims (šeimoms) ugdyti ir stiprinti gebėjimus savarankiškai spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene.				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Lt, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
1. Organizuoti aprūpinimą techninės pagalbos priemonėmis, siekiant kuo ilgiau išsaugoti asmens savarankiškumą	1. Patikrinti asmens duomenis, priimti sprendimą dėl asmens aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis. Tarpininkauti su Nemajūnų dienos centru dėl aprūpinimo	nereikės	Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius (toliau – Skyrius),	Gyventojai aprūpinti techninėmis pagalbos priemonėmis.
	2. Pagal gydytojų nustatytus poreikius aprūpinti techninės	nereikės	BĮ Nemajūnų dienos centras (toliau – Nemajūnų	

	pagalbos priemonėmis		d.c.),	
2. Užtikrinti būsto ir (ar) aplinkos pritaikymo neįgaliesiems programos vykdymą Savivaldybėje	1. Atlikti būsto ir (ar) aplinkos pritaikymo neįgaliesiems asmenims poreikio nustatymą	neriekės	Skyrius	Bus žinomas būsto ir (ar) aplinkos pritaikymo poreikis.
	2. Organizuoti būsto ir (ar) aplinkos pritaikymo neįgaliesiems asmenims darbų atlikimą ir apmokėti už atliktus darbus	7533,73 Eur – Valstybės biudžeto lėšos (toliau – V.b), 3900,60 Eur – Savivaldybės biudžeto lėšos (toliau – S.b.)	Skyrius	Būstas ir (ar) aplinka pritaikyti atitinkamam asmenų kiekiui, atsižvelgiant į turimų lėšų kiekį.

2. Tikslas. Teikti kokybiškas socialines paslaugas ir kitą pagalbą Birštono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems asmenims (šeimoms) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturintiems, neįgijusiems arba praradusiems gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime.

Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Lt, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
1. Siekti kokybiško socialinių paslaugų teikimo įvairioms Savivaldybės bendruomenės grupėms	1. Atlikti socialinių paslaugų poreikio vertinimą, asmens finansinių galimybių mokėti už socialines paslaugas vertinimą	neriekės	Skyrius	Įvertintas specialiųjų socialinių paslaugų poreikis gyventojams
	2. Organizuoti ir plėsti bendrųjų ir specialiųjų (socialinės priežiūros ir dienos socialinės globos paslaugų ir kt.) teikimą kaimiškose vietovėse asmens namuose bei Nemajūnų dienos centro bazėje.	20 273 Eur - V. b., 140750 Eur -S.b. 8 120 Eur- Socialinių paslaugų gavėjų lėšos	Skyrius, Nemajūnų d.c.	Teikiamos kokybiškos bendrosios, socialinės priežiūros ir dienos socialinės globos paslaugos gyventojų namuose ir dienos centre
	3. Aktyvinti darbą su socialinės rizikos šeimomis ir jų vaikais, ugdyti jų socialinius įgūdžius Nemajūnų dienos centre, šeimų namuose.	13537 Eur- V.b.	Skyrius, Nemajūnų d.c.,	Paslaugas teiks du socialiniai darbuotojai darbui su socialinėms rizikos šeimomis, kokybiškas paslaugas gaus visos šeimos, kurioms šios paslaugos būtinos.
	4. Plėsti bendrųjų, socialinės priežiūros ir kt. socialinių paslaugų teikimą asmens namuose	17 500 Eur - S.b. 2 600 Eur - socialinių	Skyrius, Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija. (toliau – Neįgaliųjų	Kokybiškas bendrąsias, socialinės priežiūros paslaugas gauna visi gyventojai,

	bei Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugijoje.	paslaugų gavėjų lėšos	draugija).	kuriems nustatytas šių paslaugų poreikis.
	5. Gerinti Birštono savivaldybės neįgaliųjų gyvenimo kokybę bei socialinę integraciją į visuomenę finansuojant Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus	15 103 Eur – V.b., 1 510,30 Eur – S.b.	Skyrius, Neįgaliųjų draugija, kitos organizacijos dalyvaušiančios Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projekte	Birštono savivaldybės neįgaliesiems teikiamos kokybiškos socialinės reabilitacijos paslaugos.
	6. Užtikrinti kokybiškų trumpalaikės, ilgalaikės socialinės globos paslaugų teikimą Savivaldybės gyventojams	38 872 Eur - V.b. 19 700 Eur – S.b.	Skyrius, Prienų globos namai ir kt. socialinės globos paslaugas teikiančios institucijos	Kokybiškas trumpalaikės, ilgalaikės socialinės globos paslaugas gauna visi, kuriems nustatytas šių paslaugų poreikis.
	7. Teikti socialines paslaugas teikiančioms organizacijoms metodinę ir kt. informacinio pobūdžio medžiagą.	nereikės	Birštono savivaldybės administracija, Skyrius	Įstaigos, teikiančios socialines paslaugas, turės visą naujausią informaciją susijusią su socialinių paslaugų teikimu.
	8. Skatinti ir aktyvinti socialinių paslaugų organizatorius ir socialinių paslaugų teikėjus kokybiškam darbui, kvalifikacijos kėlimui, naujesnių socialinio darbo formų ir metodų ieškojimui	Įstaigų lėšos pagal poreikį	Nemajūnų d.c., neįgaliųjų draugija	Socialinių paslaugų organizatorius ir teikėjus įgalins teikti kvalifikuotesnes socialines paslaugas
2. Siekti sukurti optimalią socialinių paslaugų infrastruktūrą	1. Optimaliai išnaudoti Nemajūnų dienos centro turimus žmogiškuosius išteklius bei pasitelkiant naujus specialistus organizuoti dienos socialinių paslaugų teikimą komandoje	Nereikės	Skyrius, Nemajūnų d. c.	Socialinės paslaugos bus teikiamos ir asmenims, gyvenantiems kaimiškose teritorijose
	2. Teikti svarstyti klausimą dėl naujų socialinių darbuotojų etatų įsteigimo Nemajūnų dienos centre	Lėšos skiriamos pagal poreikį	Skyrius	Tikėtina galimybė teikti socialines paslaugas didesniai paslaugų gavėjų ratui.
	3. Į įv. socialinių paslaugų teikimą įtraukti NVO, skatinti bendruomenės savanoriško darbo iniciatyvas finansuojant jų vykdomas programas	Lėšos skiriamos pagal poreikį	Skyrius	Galimybė teikti daugiau paslaugų didesniai gavėjų skaičiui, paslaugų kainos mažėjimas.

3. Tikslas: Prevencinių bei informacinių priemonių pagalba siekti Savivaldybės bendruomenės socialinio saugumo užtikrinimo.				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Lt, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1	2	3	4	5
1. Organizuoti prevencinį darbą su dėl amžiaus, negalios ar kitų priežasčių socialinę atskirtį patiriančių asmenų artimaisiais	1. Nuolat kaupti informaciją apie savivaldybėje gyvenančius, dėl amžiaus, neįgalumo ar kt. priežasčių, socialinę atskirtį patiriančius, arba socialinės rizikos asmenis.	Nereikės	Skyrius, Nemajūnų d.c., Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija, kt. asociacijos	Skyriuje sukaupta informacija apie socialinę atskirtį patiriančius asmenis, vykdoma jų priežiūros kontrolė
	2. Organizuoti pokalbius, taikyti kitas motyvacines priemones, skatinančias asmenis rūpintis savo artimaisiais.	Nereikės	Skyrius bendradarbiaujant su NVO, kaimo bendruomenėmis	Artimieji labiau rūpinsis savo artimaisiais, o negalintys jais pasirūpinti kreipsis į Skyrių dėl socialinių paslaugų organizavimo.
	3. Organizuoti pokalbius, taikyti motyvacines bei kitas priemones, socialinės rizikos asmenis –skatinant juos keistis.	Iš lėšų vienkartinėms pašalpoms 500 Eur S.B.	Skyrius, Nemajūnų d.c., Birštono savivaldybės neįgaliųjų draugija, kt. asociacijos	Padengtos mažas pajamas gaunančių asmenų, nusprendusių keisti gyvenimo būdą ir užsikoduoti, kodavimo išlaidos.
	4. Nuolat teikti informaciją socialiniais klausimais gyventojams visuomenės informavimo priemonėmis.	Nereikės	Skyrius	Gyventojai gaus informaciją apie Savivaldybėje teikiamas socialines paslaugas.
	5. Organizuoti ar prisidėti kitoms organizacijoms rengiant įvairias socialines akcijas labiausiai pažeidžiamoms visuomenės grupėms	Rėmėjų lėšos	Skyrius bendradarbiaujant su NVO, kaimo bendruomenėmis	Sumažės labiausiai pažeidžiamų socialinių grupių socialinė atskirtis

11. Regioninių socialinių paslaugų poreikis 2015 m.

8 lentelė. Regioninių socialinių paslaugų poreikis Birštono savivaldybėje 2015 m.:

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Mastas (vietų sk.)
1	2	3	4
1.	Ilgalaikė socialinė globa	Prienu globos namai	16
		VšĮ Marijampolės Šv. Arkangelo	2
2.	Trumpalaikė socialinė globa	-	-
3.	Kitos socialinės paslaugos (įrašykite):	-	-

IV. FINANSAVIMO PLANAS

12. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

9 lentelė. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai Birštono savivaldybėje:

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal faktines išlaidas	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas
		2012 m. tūkst. Lt	2013 m. tūkst. Lt	2014 m. tūkst. Lt/Eur	2015 m. tūkst. Eur
1	2	3	4	5	6
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, tūkst. Lt	646,57	662,00	759,52/ 219,95	245,42
1.1.	palyginti su bendru Savivaldybės biudžetu, proc.	2,8	3,4	3,19	3,6
2.	LR valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, tūkst. Lt	162,7	220,9	238,35/69,03	83,12
	iš jų:				
2.1.	socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai organizuoti	25,0	28,6	43,7/12,66	13,54
2.2.	asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	123,2	173,1	159,7/46,25	59,15
2.3.	vaikų globos (rūpybos) išmokoms	14,5	19,98	34,95/10,12	10,43
3.	ES struktūrinių fondų lėšos, tūkst. Lt	15,94	250,54	354,71/102,73	-
4.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas, tūkst. Lt	21,0	31,0	35,59/10,30	10,72
5.	Dalyvavimas projektinėje veikloje, siekiant socialinių paslaugų tinklo modernizavimo savivaldybės biudžeto lėšos tūkst. Lt	2,8	48,24	68,88	-

12.1. Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas

Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo finansavimo šaltinis – Savivaldybės ir valstybės biudžeto lėšos. Asociacijos savo veiklą vykdyti naudoja lėšas, gautas iš Savivaldybės biudžeto, taip pat dalyvauja Europos Sąjungos ir Lietuvos fondų projektinėje veikloje, kai kurios gauna 2 procentus gyventojų pajamų mokesčio paramą, nedidelę dalį lėšų sudaro paslaugų gavėjų mokamos lėšos.

13. Socialinių paslaugų finansavimo iš savivaldybės biudžeto būdai**10 lentelė. Socialinių paslaugų finansavimo būdai Birštono savivaldybėje:**

Eil. Nr.		Lėšos (tūkst. Lt.)			
		2012 m. (tūkst. Lt)	2013 m. (tūkst. Lt)	2014 m. (tūkst. Lt/Eur)	2015 m. (tūkst. Eur)
	Finansavimo būdai				
1.	Socialinių paslaugų pirkimas (bendrųjų ir specialiųjų soc. paslaugų)	17,16	38,00	51,3/ 14,86	18,20
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	555,13	572,50	619,42/ 179,37	217,70
	iš jo:				
2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms	317,82	352,90	361,4/ 104,67	140,75
2.2.	Socialinių paslaugų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	51,71	48,00	76,72/ 22,20	19,00
2.3.	Nevyriausybinių Birštono sav. Neįgaliųjų dienos užimtumo centro	86,80	90,00	86,00/ 24,90	29,10

	organizacijų įkurtų socialinės paskirties centrų finansavimas	Birštono parapijos „Caritas“ bendruomenės namų	84,80	85,00	95,30 /27,60	27,95
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybinių organizacijų programoms		74,28	57,50	88,80/25,72	9,55
	Iš viso:		646,57	662,00	759,52/219,95	244,55

14. Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai

Siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir kokybiškesnio jų teikimo, būtinas dėmesys specialistų kvalifikacijos kėlimui. Pastebimas socialinių darbuotojų, organizuojančių socialinių darbuotojų padėjėjų darbą trūkumas, socialinių darbuotojų padėjėjų kvalifikacijos stoka, tai gali įtakoti teikiamų socialinių paslaugų kokybę, todėl Skyrus skatins socialines paslaugas teikiančias įstaigas teikti ypatingą dėmesį darbuotojų kvalifikacijos kėlimui. Ši problema labai aktuali ir siekiant gauti licenciją socialinei globai teikti. Lėšos 2015 m. šioms reikmėms tenkinti bus skiriamos atsižvelgiant į finansines galimybes.

15. Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatyty priemonių finansavimu

Teikiant socialinės priežiūros (pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo) ir dienos socialinę globą, tenkinami senyvo amžiaus bei neįgalųjų asmenų poreikiai socialinėms paslaugoms. Pagal šiuo metu nustatytus socialinių paslaugų poreikius, buvo skiriama pakankamai lėšų iš Savivaldybės bei valstybės biudžeto, ir tikimasi, kad bus pakankamai skiriama ir ateityje.

15.1. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas

Pradėjus teikti specialiosios priežiūros paslaugas, Birštono savivaldybėje užtikrinamas socialinių paslaugų teikimas įvairių socialinių grupių asmenims. Birštono savivaldybės finansiniai ištekliai pakankami socialinių paslaugų organizavimui bei teikiamų socialinių paslaugų kokybės užtikrinimui. Ilgalaikės socialinės globos poreikis Birštono savivaldybėje patenkintas, eilių nėra, be to, sudaroma galimybė pasirinkti ilgalaikės globos vietą.

V. PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

16. Socialinių paslaugų plėtros vizija

Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus veiklos siekiama **vizija** – tapti modernia bendradarbiaujančia įstaiga:

- organizuojančia kokybiškų socialinių paslaugų teikimą Birštono savivaldybės gyventojams ir efektyviai vykdančia jai deleguotas socialinės paramos funkcijas;
- planuojančia aukšto lygio socialinių paslaugų plėtotę, orientuota į socialinę paslaugų gavėjų integraciją;
- atitinkančia savivaldybės ir šalies darnaus vystymosi principus;
- gebančia mažinti socialinę atskirtį, didinti pilietinės visuomenės aktyvumą, inicijuojant vietines grupes ir kaimo bendruomenes, aktyvinant kaimo plėtros strategijų rengimo ir įgyvendinimo procesus.

17. Prognozuojamos socialinės paslaugos

Prognozuojamų plėsti Savivaldybėje per ateinančius 3 metus socialinių paslaugų mastas:

1. Specialiosios socialinės paslaugos šeimoms, auginančioms vaikus su negalia (2 šeimos).

2. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jų vaikams (6 šeimos).
3. Dienos socialinės globos paslaugų plėtra asmens namuose (15 asmenys / šeimos).
4. Dienos socialinės globos paslaugos institucijoje (5 asmenys / šeimos)
4. Bendrųjų socialinių paslaugų plėtra, pasitelkiant kaimo bendruomenes (40 asmenų).

Prognozuojamų per ateinančius 3 metus socialinių paslaugų teikimo Savivaldybėje rūšys:

1. Bendrosios socialinės paslaugos.
2. Pagalbos į namus paslaugos.
3. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir asmenims.
4. Laikinos nakvynės paslaugos smurto šeimoje aukoms, asmenims (šeimoms) patyrusiems stichinę nelaimę
5. Dienos socialinės globos ir krizių įveikimo pagalbos paslaugos namuose ir institucijose.
6. Trumpalaikės bei ilgalaikės socialinės globos paslaugos.
7. Visokeriopa kompleksinė pagalba socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams.

18. Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis

Kadangi numatyti biudžetą 3 metams sudėtinga, pateikiamos siektinos lėšos, kurias privalu tikslinti kasmet, taip pat biudžetas tikslinamas ir kasmet. Tiek Savivaldybės biudžetas, tiek jo dalis socialinėms paslaugoms per ateinančius 3 metus turėtų keistis, kadangi nuo 2007 metų Savivaldybė dalinai moka už siunčiamus į socialines globos įstaigas savo gyventojus, taip pat didėja socialiai remtinų ir sunkioje socialinėje situacijoje atsidūrusių gyventojų skaičius.

Savivaldybės biudžeto per ateinančius metus perspektyvos nurodytos lentelėje.

11 lentelė. Planuojamas Birštono savivaldybės biudžetas 2015 metais:

Metai	Įvykdytas ir prognozuojamas Savivaldybės biudžetas, tūkst. Lt*	Savivaldybės biudžeto dalis, planuojama skirti socialinėms reikmėms, proc.*
2012	28 973 tūkst. Lt	2,8
2013	25 367 tūkst. Lt	3,4
2014	25 730 tūkst. Lt / 7 452 tūkst. Eur	3,19
2015	6 817 tūkst. Eur	3,6

* numatomos lėšos gali kisti priklausomai nuo Savivaldybės biudžeto

19. Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams

Numatomi materialiniai ištekliai, kurie leistų siekti geresnio socialinių paslaugų poreikio tenkinimo:

- Išlaidų, skiriamų socialinėms paslaugoms iš savivaldybės biudžeto – 140 tūkst. Lt.
- Prognozuojami žmoniškieji ištekliai, kurie leistų siekti geresnio socialinių paslaugų poreikio tenkinimo:
- socialinių darbuotojų skaičiaus augimas – 1;
 - slaugytojų padėjėjų skaičiaus augimas – 2;
 - išlaidų, skirtų socialinėms paslaugoms, didėjimas – iki 4 proc.

20. Siūlomos plėsti regioninės socialinės paslaugos, jų rūšys ir prognozuojamas mastas

Tiksliai numatyti išteklius, kurie leistų siekti geresnio socialinių paslaugų poreikio tenkinimo, ateinantiems trejiems metams yra sudėtinga.

Numatoma, kad reikalingi ištekliai:

- 1) pagal poreikį ir galimybes steigti socialinių darbuotojų papildomus etatus;
- 2) populiarinti dienos socialinių paslaugų teikimą senyvo amžiaus neįgaliesiems;
- 3) plėsti socialinių paslaugų, teikiamų namuose, spektrą;
- 4) skatinti gerosios patirties sklaidą, siekiant sudaryti sąlygas darbuotojų profesiniam tobulėjimui.
- 5) inicijuoti bendrų diskusijų, pasitarimų, seminarų ir konferencijų organizavimą su kitomis socialinių paslaugų teikimo įstaigomis.

12 lentelė. Regioninių socialinių paslaugų plėtra:

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Mastas (vietų skaičius)
Trumpalaikės socialinės paslaugos (pensinio amžiaus asmenims)	1
Ilgalaikės socialinės paslaugos (asmenims, kuriems nustatytas slaugos ar priežiūros (pagalbos) poreikis)	5

VI. PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

21. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai

Plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai bus Savivaldybės tarybos Socialinių reikalų komitetas, Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyrius.

22. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai

Planas bus peržiūrimas kartą per pusmetį. Socialinės paramos ir vaiko teisių apsaugos skyriaus specialistas, kartu su socialinių paslaugų įstaigomis ir asociacijomis, įvertins esamą padėtį, teiks pastabas plano vykdytojams, taip pat pasiūlymus ateinančių metų plano projektui.

23. Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas

Per metus pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas bus vertinamas pagal šiuos kriterijus:

1. Savivaldybės biudžeto išlaidos per metus socialinėms paslaugoms, tenkančios vienam Savivaldybės gyventojui, Lt.

2. Valstybės skirtų dotacijų santykis su Savivaldybės biudžeto lėšomis, skiriamos socialinėms paslaugoms (proc.).

3. Vietų skaičiaus stacionariose socialių paslaugų įstaigose santykis su vietų skaičiumi (maksimaliu lankytojų skaičiumi per dieną) nestacionariuose socialinių paslaugų įstaigose (laikino gyvenimo namuose, dienos socialinės globos centruose, savarankiško gyvenimo namuose, socialinės priežiūros centruose).

4. Socialinių paslaugų (įskaitant bendrąsias socialines paslaugas) gavėjų skaičiaus santykis su bendru Savivaldybės gyventojų skaičiumi, proc.

5. Socialinės globos ir socialinės priežiūros gavėjų skaičiaus santykis su bendru Savivaldybės gyventojų skaičiumi, proc.

6. Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius Savivaldybėje, tenkantis Savivaldybės gyventojams.

7. Socialinių paslaugų poreikio asmenims (šeimoms) patenkinimo procentas.

Planas tikslinamas pagal kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos socialinių paslaugų plano įgyvendinimui bei tikslų pasiekimui.